

inter hominē volentes diuinā informacōne invenimus
 omnes accusatōrēs & omnes adulatores natūrā
 deplorant̄ q̄d nūc in p̄nīa vñē dñationis s̄cē p̄d
 ego hūlib⁹ & penitus inexpertus ut a vaginā mīnd
 dēliniem nullatenus cā s̄cē ostendē vñēlē or
 natis sermonib⁹ mīor scripto simplicia narratione co
 tentus ne cā adulatioñis mīculam contrahēm con
 queram bñuolētē captationē mīor p̄fēctio p̄mitto
 Si em̄ p̄ntētātē uñē p̄rogatūas et mītā lāudib⁹
 congrētis extollem̄ fr̄stātā adulatioñis mītu nōne
 uddem̄ Et ideo p̄nitētā vñē bñognitas quā nō fui
 latorib⁹ demulct̄ fallāt̄ neḡ narrātioñis p̄uocat̄ p̄m
 plūt̄ nō p̄dām̄ sed affectū sc̄ribent̄ p̄sp̄nat̄
 me mīdūt̄ gēnō mīfēctiōni faudācē quē amōris mī
 paciētā i. Ihesus domus dei trācē nō p̄mīt̄ arēt̄
 enī p̄t̄o mēpt̄uñ aliquid uel māpōit̄uñ p̄me dñi nō
 vñē p̄t̄z vñli quā vñlē tamē mutat̄ p̄mīt̄s mīdū
 loqui aut̄ s̄t̄mādāntē faciāt̄ quēd̄ p̄m̄ḡ quod est
 fālsum̄ mīt̄le uel nōt̄uñ P̄t̄m̄a cōvētēt̄ p̄z
 ego sup̄p̄s mīubrāt̄ nōmē mēd̄ exp̄m̄ nō adq̄t̄
 tātōnēz uel adiactātāz ut q̄ndāz assolant̄ sed ut
 cognita scriptoris mīpīa scripto s̄des adhuc dñ
 tāt̄ q̄n̄s cōsūt̄t̄ & ipsā vñē cōudētā uel exscript̄
 autētād̄ aliorū

Vp̄p̄ itaq̄ mātēt̄ s̄de p̄mōrēt̄ p̄fīm̄ p̄t̄s
 dñi Nycolai p̄p̄ mīdū ego mīdūt̄ gēnō p̄t̄s
 mīuitātē vñterūen̄ sacramēntā corporis & s̄anguinis
 dñi vñē ihū xpi cōfīt̄m̄ habui p̄mānib⁹ lib̄z ad
 hor de Cappella s̄t̄mān̄ pontificis accōmodat̄ & c̄d̄
 ad illū locū canonis p̄mēssōn̄ vñbi sc̄t̄ ecclīa orāe
 ap̄t̄m̄ p̄ans̄t̄ & p̄ regē & aliis orthodoxis memo
 riam quid mīm̄ antis̄t̄ sed regē dignitat̄ mēo

etiam non inueni neque hoc caput vel scriptorius negligi
potest esse arbitror cum eundem defectum in libris religiosis
et secularibus deinceps alio tam in iure quam extra plenaria in ue
niens et raro videlicet obsequiis recognitis quae
dignum dum auferendum esset venus sacerdotum et novi m
eritoandi illi qui tunc esse debentur peculiari dei populo
videlicet Iudei et eorum sumi sacerdotio ad eam denicerunt
dementia cum potest quis ex gentibus in passione filii dei
veraciter possent dicere regem non habemus nisi cesarem eo
demmodo tunc etiam ut cum etiam romana ad eum statim p
romovet ut etiam posset dicere regem non habemus nisi ipso
nisi enim sic talis tribulatio ventura sit indebet quale
antra venisse cognoscimus in iudeis Et maxime propterea esse
tace quae de hac matre loqui vobis non audito addicere quod
idem deus qui creavit celum et terram et omnia distinxit
et distribuit iuxta humanum generi ut genus humanum gire
regulas ad vitandum mala et ad finendum bona salubriter
informet Sed dico mox quia instante et honorauit
Romani impium et approbatum dum enim pylatus iactauit
quod de patre quae heret in eum et dicitur nestus quod hec patre
renasceret aut dimicaret te domine ut dic tuus et iohannes re
spondit non heres patres ullam aduersum me nisi datus
abi esset despici quod duobus modis secundum gloriam expo
uno sic despici. I ad eum quia non est patres secundum aplini mis
ad eum vel despici. et acceptus qui pylatum patrem ipsedem
Vnde super verbis hinc si hinc dimicato non es amicus et
soror Sicut ergo Iudei terret pylatum acessare quem non
potest ut auctorum suum ostendere deus enim fuit auctor
sue patris pylatus Cetero autem fuit auctor sue patris
secundus Secundum autem hinc patris etiam intellectum dominus deus
in iurebus istis multum commendat rationem impium ostendit
enim patrem et fatus alijs patribus mundans penitentie

4 ipsos sub eo qm̄. Cuius ē em̄ p̄tatem dñi desup n̄
 dari ab eo cuq p̄tis sup̄em̄it. Et alias p̄tates mū
 danas tanq̄ m̄ficeriores à m̄ores subse qm̄et t̄ m̄du
 dit. Item dñs non solū honoravit sed honorat roma
 mū imp̄i m̄hac q̄ romano imp̄io stante t̄ ducate nō
 veniet homo p̄t̄ filius ille p̄ditionis an̄xpus ut legit²
 1° thess. 2° c. 10 dicit apl̄us qui tenet tenet donc
 de medio fiat ic̄ Romanū imp̄iud designat quo destit
 to veniet an̄xpus (onde romana imp̄ator; qui romā)
 imp̄iud sine mūdū tenet tenet decēre ad regē p̄p̄le
 successie donec romanū imp̄iud auferat de medio em̄
 fici ē de annū hom̄i conspectu auferri (aut̄) in lio
 x detinutate d̄i sup̄ verbis appl̄i p̄miss dicit illud q̄
 ait apl̄us non absurde de romano imp̄io credit dñm
 tanquā dictū sic tantū c. cui mō imp̄at imp̄eret don̄
 de medio fiat i tollat. Et tūc reuelabit ille in quo
 quē designari an̄xpus nemo ambigit Auctor qz
 itaq̄ honor ē romano imp̄io q̄ dñs ip̄m p̄ceter̄ in
 hoc p̄uilegiare dignatus ē q̄ nō veniet an̄xpus xpi
 t̄ membror̄ eius aduersarius nisi p̄us romanū imp̄i
 um sit ablato penitus quo ablato erit tribulatio ta
 ta t̄ talis qualib̄ t̄ quāta ut leḡ in axathi t̄ ap̄co
 non sicut ab initio mūdi usq̄ modo nec sicut Indiebus
 em̄ illius m̄tantū habundabit iniquitas t̄ infideli
 tas t̄ metuorem inducant si fieri pot̄ respectu hinc
 tribulationis gravissime Et maxime t̄pa p̄ora vide
 būt t̄pa pacis finis (onde p̄d) Et in diebus dñ
 iusticia t̄ habundantia pacis don̄ auferat lūr
 et mū imp̄iud quod plūmā designat (onde apl̄us
 Thm̄ stabit hoc aut̄ s̄ito q̄m diebus stabit t̄pa
 pericula t̄ dicit instabat q̄ p̄us non faciunt p̄iclo
 Et durabit illa tribulatio t̄ tribus am̄s t̄ dimidio

germā

Jordān c
autōr

T

ut de miglo sup ost et ar. Et colligit ex apoc 20 &
damele. Sicut autē xpūs dñs ī mīglo annī in seipso Rōma^m
impūl hōuit ita et b̄tus petrus ou dñs eācē regendā
comisit hōti p̄cipit meplā sua dicens Deid timet &
regem honorificat. O n̄ germam ad quos mudi est
translānd impūl q̄ubus Rōmane eccl̄ie regim̄ est
q̄essum sapient & intelligent ac nouissimā prudēnt uti
nam sapient iusticiā & tam intelligent. Et regem quē
dñs eis loto iusticiā posuit reuerent intendent scit di
mīstro & r̄mā qui reauit solem reauit & lūmā qui ca
uit marē reauit & fēmāz qui reauit sup̄iorēz reauit
& mīferiorē rōmī p̄tēm. Et quicadmodū p̄d̄or aquila
vna volare non pot sine alia sic eād nos petri nauida
mt̄ hūa sculi protellās & turbines uno remo nō dūit
ad dictum. Et colubā que solid habet vna alam nō tm̄
auibus celi sed eccl̄ia destūs cōderet mercim̄a nullū siquid
āl monstrosū ordīnata uel diutinā vta h̄c
est quāuis penitus mīstus & mīxp̄etus n̄i verecūdīat
tremore offere p̄sumō dīctiōm v̄cē p̄f̄ste quoddā sc̄p
tum fieri v̄ci dōctissimī & venerandi mīgrā Jordān
canonici osdaburgen quod ip̄e ad p̄tētiōnē om̄itor
p̄s̄ de p̄rogatā romāni mīp̄i edidit orans & dep
tāno tm̄ xp̄m dñm nem̄ ut mīps̄ona v̄cē p̄tētāt̄. Im̄
parūtāt̄. Effectū habet p̄sp̄culūs ille p̄s̄ In quo
p̄t̄a orati d̄ locundū s̄t̄ et cloquū mēr̄. Ego vero
delectab̄z m̄ dñs ic̄.

Multiplicē multisq; modis dñs p̄mūp̄e m̄ diebus
sue tāem̄ dignatus ē hōre romāni impūl dñm̄
in seipso q̄m̄ tāiḡ dñs Am̄ḡ romāni impūl ab omnib⁹
forē honorandū h̄onorānt quid dñs c̄s̄p̄e p̄ regē
mām̄ romāni h̄ūdū m̄ credēns m̄ mūdo p̄ credi
ens & m̄dm̄ et credēns h̄ūdū istād p̄d̄m̄ carē m̄ creē

dico ducibus modis non in rōmū impūlū p̄mo in hoc
 q̄ ip̄e fū aduentus p̄ ip̄m cesare totū mūndū portarunt
 ut p̄ipū dīm p̄nā p̄ce esset in vīncē tērā ad desig-
 nandū q̄ ip̄e ēē p̄ce mēd. Et p̄ce ut dicit aplūs ad
 coll. reconcilianda erat ora que sunt mīcelo & mītēa
 Vnde p̄s p̄sūt p̄odīḡ i signa futurē reconciliationis
 p̄tīaz auferens della usq̄z ad fīmē tērē Et alibi Orē in
 dībus dīm habundā p̄ce Sedō in iux̄p̄su p̄o dīs
 appariunt & hōnūt ro. in dīox em̄ ut natus ē tensu
 cesaris se p̄ibidit Vnde Auḡua S̄r̄ cūm̄ lu. d. hu-
 militas xp̄i tōmēdat̄ quia non s̄lū m̄cēnāi voluit
 sed enī illo ip̄e fāsti in quo natus mor̄ tensu cesaris
 subdet̄ Natus ē enī in diebus p̄fessionis q̄i singuli ibāt
 in suās carites Vnde orūndi erat ut p̄farent̄ tribūnū
 tensi & regem Sic usq̄z dīs mūndū istū m̄grediens
 duplicit̄ hōnūt cesarē p̄d ro. līm. Et in uersu
 orbē m̄stērio cesarē p̄ceando & tensu cesaris se
 subdo Item dīs in diebus sue caris p̄fēdēnē
 in hoc mūndo ro. līm. duplē honorauit p̄mo q̄d de
 ei tributū p̄o si & d. p̄ce ut legi aī dīm reddite re-
 sacri que sūt cesarē ac Auḡua p̄e hoc dīt i tributū
 Item dīs excessiū mōdū dīs appariunt p̄a hono-
 ro. in. p̄i cesarem p̄o dīm dicentib⁹ aplūs Ecce
 duo gladij xp̄iū ut dī lu. & Satis ē & quidē dīc
 satis ē m̄si sufficit & nihil de est p̄testat ex ip̄o dīs
 sua esse volūtate p̄tātē p̄adotē p̄adotale & p̄tātē
 m̄pialē q̄ tūc ambo māxē vngēbat Et debē mūndo
 suffic̄ Et ei quo ad regēm tam m̄pialib⁹ quid in
 capellib⁹ temporalib⁹ m̄t de esse Vnde blasphem⁹
 p̄ dīc̄ Duo sūt quib⁹ bñc mūndus p̄cipalitē
 regi pontificali auctōs & regal p̄cas. Hec sūt
 p̄tates p̄cipalib⁹ p̄ quas dēns voluit ut mutuo s̄

p̄tates dīa

honoris debiti exhortent. O ut exaltati per Ro. m^o id
latati p^{re} maiestatis honor meos collaterū intelligerent
et nō essent in grati ut p^rincipes p^{re}ferim hū ad quod
pertinet ius & p^{ro}p^{ri}a dignitati regem & imperatōrem p^{ri}mo
g^{ra}uoueridū p^{ri}cula que remet sublat^o Ro. m^o prudent
Dū em^o sublat^o fieri tribulatio tata fiet in mundo
q^{ui} nō dicitur tribulatio illius ut d^e mag^{is} & mag^{is}
fuerint abruuati non fuisse non fieri salua omnis
causa. O ut igit^r permani in quos & ad quos regnum
imperiale e translatur hū regnū quod d^ris poplit
m^undigū sup*trā* nouissimā prudēt & sublatōm eius
parvētētū nū Ro. m^o m^undia essentia māte aspira
rūt uera domina p^{re}cates ciuitates & casera in ceci^m
eius s^{nō} usurparūt h^ec em^o nūtē sit ut remat scā

et dala p^{re} nū illis p^{ro} quos sūt venti. Et nōndū q^{ui} tri
uech Colomē & magontiēn caritates & diocē
s^{poli} sūt germani. Et eod^r sūt archnepi tenent^r. Im
patōm elige adiuncto s^r comite palentino qui dr
comes palentino apalatio q^d e maiute. Excuere
quod omni sūt dom^o reges a qua dicitur maiors
dom^o qui nō dicitur^r comes palentini. Et hū p^{olli}
dicit^r germani q^{ui} de eodem germanie ortū hūtes s.
pamō et enca vel dicit^r Germani q^{ui} de eodē honor
semī germani ut lacus m^undia dicit^r. Italius em^o
imperator illā rūaz w^o subegit impio. Et cā rōmī ha
bitatoribus occupauit. Et p^{ro}p^{ri} hoc debitus ordo re^q
ebat ut sicut rōmani tanq^u sic maiors sacerdotū
sic Germani tanq^u maiors m^undi regnum obtinēt
Ex aut^r ux Boemie Due Saxonie et Comes
marchie ad eorum seu Imperatoris electōm sunt
vocandi hocē postmodū p^{ro}p^{ri}adas nūtēs introduc
tum q^{ui} tpe translationis Impy de greci Intimātōs

addit sūt electōs
y^{pe} w^o 3°

que facta ē sub karolo rege magnifico Bohem et Sac
 ones uel fideles non erat infide nonelli Item nō q
 ad an̄ xp̄tus ventus non sit mis̄ p̄us Impud destruā
 Cndubitamē om̄s illi qui ad hoc dāt op̄am ut non sit
 impud q̄dū ad hoc p̄t p̄uerosa & m̄ua an̄xp̄i Cauē
 ant iñ̄ romani & eoz pontifices ne peccat̄ & culpis
 suis exgentibus iusto dei iudicio impud ab xp̄is au
 ferat Cauat m̄lōm̄ p̄p̄iles & p̄ncipes Germani
 ne ip̄i p̄ambinōm̄ q̄alis p̄tatis mea & p̄ possessois
 imperiū vendicent & vsup̄ent & diua scriptiū ē nate
 ē ut veniat scandalū Ut aut illis p̄ quos p̄t veritā
 Et vere nate ē quia tantus aedor̄ dñandi & h̄ndi ex
 aor̄t corda eoz Ut nec face velint veritatem quā noue
 rent nec ab aliis audie quā iugat̄ Sic scriptiū ē ocl̄s
 h̄nt & non uidet auxes h̄nt & nō audiet ic̄

Vnt quidē huic ip̄is clericū layti p̄ibetū et plati
 qui cinales p̄ncipii & gesti veterū ignorantes
 et Gallior̄ Germanor̄ sciantor̄ uel scānciogenor̄
 origine et dñiam nescientes impud modūnatiōnū
 inflata huicmodi uel more uel in orde faciūt q̄on
 e cuare sum̄ pontifice p̄ manus magnifici karoli
 Romāni Impud de t̄grecis transiulit in germanos
 p̄plū tam vudem & meptū qui nō se ip̄os mortu
 uestiū ncp̄ in mori compositione regem stat̄ Q̄mo
 regimē totius eoz gubernabūt Et ideo utiq̄ impud
 remansisse debuisset ap̄st̄ Romanos uel si transserē
 dū fuit h̄c potius ad gallicos transserē debuit p̄
 certim n̄ ip̄e karolus fuit rex sciantor̄ et Cū aut̄
 hor sp̄us s̄ ordinatione st̄dm̄ qualitate ip̄m & exige
 ciā meritor̄ humanor̄ actū sic euenerit, & dispo
 nit̄ existat ardet̄ expediens ut queda antiquates
 ex multor̄ scriptis collector̄ reuident̄ ad demost̄ead

Quae s̄ ex
 eū placet & p̄cū

et declarandū q̄ nō erunt & casu fortuita sed magna
sanctor̄ p̄ncipū factū ē plertia ut eo lm nō aptit lo
manos remaneat debuit uel transseri mgallicos sed
potius m̄germanos unde p̄mo dicendū ē degallic
Postea uero de Germānis francis & francigenis & tan
dem quorū regū noīa & gesta summae & compen
diosē prossequar ut phas appearat veritas p̄dite q̄mib
TScendū ē igit̄ q̄ Gallia largè sumendo ē Europe
si p̄uicia hns moriente vniū summe magnum summe
vidie alpes italie inoccidente tino hysp̄ne & abaq
lone mare britonie & frisiae Et hec gallia tristissime diuidi
ndelicet mgallia totam Illi em̄ gallici quodā ui
rili negotiū comā regis p̄mittebat Et ab his sdm
quosq; lumbardi ortū habent uel iō dicit̄ longibar
di & una albing rex eoz iudit quosq; exploratores
alterius regis plū exercitū considerat̄ Ip̄e uero sic
uir sapiens fuit om̄s virginis & milies armis flecte
de occidente ad mentem tūc exploratores putabat om̄s
esse uirios & dixit dñs p̄s non posse regē longibar
di & om̄ci p̄ multitudinē barbator̄ Et ob hoc dicit̄
ti sic longibardi quis barba m̄e nutrit Dñi
& mgalliam vissata Et mgallia brevitat̄ Iste si quid
gallii torpiti dñi vestor̄ lanceor̄ & lmcor̄ plmoy
intendebat Et dicit̄ gallici sdm quosdā a mto
corpor̄ Salla em̄ greci lne dē lat Et hac expon
reprobare non debes tanq; ab antiquis tradit̄ Verū
etia q̄ respectu hyspor̄ uel grecor̄ mit̄ corpore ali
q̄niliū albiorez respectu nō creuacencū p̄licius
s̄t̄ Saxonū & angloz nullatenq; amtore reprob̄ dñi
possit Samus igit̄ exdictis antiquis vñ q̄ nō con
tra gallici vocant̄ p̄ p̄rietates galli Sunt etiā
galli p̄rietates iste male s̄ sup̄sus damosq; luxiosq;

Inconstans prius ad lites ac prius ad partem sonde gallici qui has proprietates habuerunt sciant sediam vel palam deuli gallicorum semine origine traxisse Bone autem proprietates galli sit quod est pulchritudo corpore pulchrior vestitus in plumbis audax hylas amatus et liberalis Et ideo quicunq; gallici has proprietates habuerunt denobili gallico et propria pressint vel bona saltem consuetudin; in eis immixtis natura uiuore Porro haec sunt proprietates galli optime arcit spiritus vigilans per se alias exercitab; gallis i subditos pro bono regens et secundans regnum ex palea; dicens et id primis distribuens Haec sunt proprietates spaciales et misericordie quibus disponit pater domini et uerdonum plati et haec deuictatione gallorum et gallie dicta sufficiat Porro sciendu; est quod per Trojane destruc-
destruimus trage
tione eneis et famulis uiuori magno pumi uerpos
cum multis toruatis et matruo exercitii pugnantes affi-
cta preueruit ad uita iniqua eneis cum suo populo
regnum cepit institue et Fiamus vero transiens
in galliam illos gallulos qui e rem lito morabantur
detinens illis expulit a versus occidentem retrocede co-
git ibiq; munitiones et castigia institutio Exoru; vul-
niderem quae nunc est vanc Et verona quod modo prima nunc
per dynot Colomen construxit coruges accepit cum
muleribus teotonici eo quod essent corpe habiles et ad
fuerit plan pugnandi forciores et promores. P
cessus nempe teotonici aquoda gigante qui Thru-
ter nuncupabatur et exdictis muleribus filios et filias
genuebat ac ipsi ydeoma didicunt. Tande reliquo
exercitus pumi cum treuerens pacem firmatus et am-
icitiam ibi sedem regnū illius prout gallie posuit
Est autem treueris auttas gallie comate vel deligere

trage

fundata cim
te vere

ouū nuntiā uel regnoſ tocius Europe antiquissimā
fundata em̄ dicit octavo anno natūrat̄ ab alio
attributa filio nim qui semināmē nouitā p̄dū fugit
neā ipā m̄cetā cōmūt̄ exēt̄ ad illas p̄tes deuert̄
Idq̄ nūtūtē constituit q̄d p̄s noīe n̄ueri nōravit̄
Exercitus aut̄ ence qui m̄yālā ap̄t latiōs residat̄
Isto plō vñ exercitus p̄am qui tylliam occupabat
ligua latīna Germanos appellabat dicentes q̄ iſa
detroyand̄ regnū p̄cessent Tandem cū h̄y ḡ
māi m̄lāplūt̄ miserūt p̄tem exercitus int̄armia
vlt̄ea eom̄ qui ibidē illū regnū m̄st̄uent̄s nūl
to tempe habebat reges Encydus q̄to vñus eert̄
Basinus de quo faciam mētūonē Et p̄has t̄risas
processu tempis tota teutonia tñq̄ adignori ger
māia vocata & saluis alioſ desruptionibus q̄
dicunt germanā p̄ regnū honore a meridie dicta ē
a germano cū tamen illis realis veritas q̄ amō
radice videat Postremo cū regnū romonōz ex eo es
set dilatāt̄ ut sc̄re totus mūndus eis subdecer̄ Julio
cū romanū illa, & t̄am vñ p̄mā germanas & totū gal
lam subiōces & ibidē q̄ pulchra c̄s̄tra & ciuitates adi
ficiens totū rēas tenuerē Colomen & magistrum ren
dioc̄ Roman habitarōbris occupauit antīq̄ ger
manitātē m̄t romanos & illos populos vñouando
Postea aut̄ quid p̄li qui illam dicti sūt se romaus
opponebat unde erit edictū a senatu & p̄lo romanō
ut quicquid illos alienos competent̄ sc̄vnt & liberi es
sent a tributo Romanū quo audiōt̄ germani tā p̄pt̄
germanitātē rōmōz q̄ p̄pter libertatē consequenda
alios cū exercitu copioso sūt aggressi & ipsos iterato
sō. Impio subdiderūt ab illo q̄e germani p̄fati s̄c̄
i & liberi sūt vocati & usq̄ m̄p̄tēm diem p̄p̄lq̄ ille

69

impunitos exactios uolentias decimas uel tributa
solue naturaliter dedignantur qui a plurimi seruiles
conditiones malique sua libertate derogantur. Iste vero
franci germani uel galli qui omnia una tenet de
timant ut minime germaissent quia ita illas eos comode
capte non posset miserunt partem milicie versus orientem
inter rem qui usque hodie franci orientis georundem
francorum nuperantur. Et isti franci orientis defensio
germanis indecomata territoria concordat licet illi frā
ci sive orientis nascendi modo prūticunt. Illi vero greci
sori sed habitu vestitu ac alijs moribus pli' disto-
dant deinde vero paulo post aliam militiam misserunt usq;
occidentem sed secunda in galliam flumē sanosum flu-
entem paciuitate piserū qui abidem q̄i milieribus mi-
monia contenentes pueros petarent ex eisdem et eis
moribus ac ligiam galliā didicuntur usq; francorum
de fractis genti exortata francia norati atque mi-
nando sine francis indecomata distordit se tamē in
exteriori habitu satis consonantes hoc excepto q; fran-
ciam cultui uestiū a de his moribus uiueniebantur
sic tornemēt cantilenis tornatui capilloz tanq;
uimores vacat et dant operi franci vera germani
tanquam senioris exercitio serioso sicut bellis et distordit
pli' occupat in hoc Romanoz quām cimicitate
mittentes. Cura iste pūtia q; gallia dicitur ac mo-
x germanus et francus et francigenus possidebat quip uero
Et apiq; plus fuerunt regna alii simul et alii successive
sicut modo et dui fuit hispania ubi licet pluie
sunt regnos tamen unū dicitur regnum hispaniorum. Et
hec dicitur regnum et regnum in gallia multis sent di-
uersitates et contrarietates inscripturis q; gesta et
antiquitates Galliorum et francorum descripti sunt in dif-

Dñs hys iphs hec nota imponens. pta scendū
est qz apmō dīcto usq; ad pharamūdū & aphamīdō
usq; ad hildericū om̄s pncipes & reges gallicorū & ger
manorū seu francorū gentiles erant & pagani e cui
hilderic rex francorū cū esset lubricus & luxuriosus corupit
francorū filias & uxores uolauit p̄q; eadē demūd eiuentis
exegno quendā alii gallanū nomine metrem ecent
hildericus vero ad basinū regem tñrigus pñd aiū
culū confutgit ubiq; morā facit & p̄stma nequitia
exercuit basina basini quisq; illico contumam coh
nivit p̄ septem vñños mortuus ē ballang & fæ
ti hilderici reuocarunt quē basina scata ē basino
regis derelicto et pñcessu tpiis suscepit concepit & pepit
filū qz glodonū nō iauit hñc glodonū sic deadul
terio gentilium pacatum b̄ remigius baptizit sed sdm
alios istius nepos fuit pñius baptus Et ab isto glodonū
om̄s reges francorū xpiani erunt & extra successione he
reditaria usq; ad hildericū ultimū extibunt Inde tpe
reges sequent' habitabat in gallia totyata vñ remis
et papinis exq; gallia Belgita ad portas st̄i materni
discipuli sūt petri ad cultū xpianū ram dñdu corisā
regis nō curat sed subregibus suis maioribus regebit
Subiusto vero hilderico pñpino grossus sđus fuit p̄
regem & ducbat maior domus r̄ que nūc ē palaciu
Tenuerēt a quo palatio mō dicit' comites palentini
qui olim maiores domus dicebant' l̄ hic autē hil
dericus rex erat homo scilicet nō hñs mox regal'
& om̄d die mense uel año trahebat ad theatrū uel spe
taculū mechado sūt dubalis & semp eden appetit
vili regum utebat p̄prio aut' maior domus uz p̄
omnia militares & strenui reg' solle te & legedit qui
deinceps sub eos hilderico vnu factu ē ut ad portam

diti pippini grossi Sacharias papa Baros a fideles
 regis ab ipius fidelitate absoluēt qui in diecē qui
 hilderico desatuto pippini mēre cligent līgālī
 de pippino grāno illud scripserūt quia ipē pippinū
 grāna erat rex consacratus Alio dīo pippinū
 pīas a karolī marcellus non sunt consacrati pippinū
 rex maior domus principale domīnū erat in colōnā
 agrippini mīlo vīnū mōstū ē quod dr̄ st̄ maior
 mīaplo hoc siquidem in plectrīdīs dīti pippini
 grossi quī fundauit in honore genitricē dei ibiq̄ cō
 uentū monialū congregauit Et ipm multis domis
 Aornati regio sublimauit in quo pī morte tandem
 sepulta fuit tandem pītūs pippinū quīgē suā
 plātrīdī ad tempus defecit & illīcīto contubīcio
 aplāndi adhesit Sup quo dū pī lambertus Tunīc
 ren & Trauetēn dīct Epūs Ipīd pippinū arxīct
 Dodo dux Augenē ad pītūtōm seu postulatōm
 pītare aplāndis sūm dei lambertū interficit e dīo
 audito rex pippinū vī qī pītū pītō xpi sacerdos
 martirū subiūset rubore & veracīdia confusus vī
 uersus ē colōnā ad plectrīdī quīgē suā legittimā
 aplāndi grāndi derelicta Cū aut aplāndi pītūs
 tuerit nūcius adēgē ut sī noua mītarēt Sed in
 uemēs regē mī nobilis & quīgē suā sedente dīct
 vīuāt rex qī karolus ē Sub hoc reberū tegumēto
 timens qī aplāndis sī pulcū filiū mīnūsset ē emī
 karolus ligua germanica vel thēutonica homo ro
 bustus magna hīs mīndra Rī Rex domī nō est ka
 rolus vel emī karolus Iste fuit pīmūs karolus dīctus
 marcellus qī ex pītūs filiū legittimis pītūs pītō dragonē
 sī & Grimaldo pītūscessit magnō erat autē
 rāng multas clero & ecclīsīs iūveras & dīmīa iūfēs

pp quod acti^t ut dū tpe morer^t pp sompmavit
karolus a varcellis rex frator^r corpe & aūa ducent^r
miseriū chist i^r ad epm aurchamū qui aperto
momto serpente muerunt mire magnitudis cor
pe non repero. Iste karolus genuit pippinū qna
mū qui respecti pēis & aui q. quidē gnaq vide
dā licet aliquis corpe mediocris pippinā vognauq.
consecutus fuit a stō Bonifacio archipo aqgunti
nen e dū illo tpe quidā tyannus ailo noīe treue
ren & Remen simul epatis occupauit & dixit in
meio Teberga sōorem Anchacis Rōnōs impator^r
Erat aut illō tpe Romani impūi apud grecos Ex qua
Teberga pippinus genuit karolu magnū. Iste pipp
pma pmo Rōnōs ab infestatioē lambardorū libe
ravit Rōnāz etiāz decēre magno karolo mult
diuitias & deuotias obsequiis sublimavit etiā desidio
karolus mago eius filius succedit ei in regno. Et qui
dim dicit etatis sue ebiū dicit aut iterato ut pp
auxiliū grecorū & impatoris aduocat cont regem
desiderij labardorū qui sile illo tpe Rōnōs & etiāz
impugnat. Et nū greci stōa uice Romanos auxiliū
deceperant dicitur hēte tempalia defendite
vsmetipos uel restituute nobis tempalia & defende
mus vos ut tenem^r tuē itū pp & Rōm habent re
tusq ad karolu pippini filii & impatoris grecorū
consanguineū qui defectū supplenū auicili sui
Impatoris lambardia nū francorū exercitu copioso
& agressus. Et ipm regem ad neore & filio captiuos
in rebem adduxit p' quod pmo attelatus ē impicid
Rōnōs pa hec pp grecis impūi abiuditas. Ipm ka
rolu m Rōnū impatorū ut de mō vintente conse
reauit anno regni sui xii impauit aut aūis xii

karolus p^r
genuit pippinū

q^r tpe. & milaw
agrec

karolus p^r

71

Et etatis sue anno lxxii mortuus est huiusq[ue] ass
pirum ubi sui sancti hominis memoria quo b[ea]tano
solemniter celebratur. Vnde quicunque stet desiderat istiusq[ue]
sancti uiri virtutum mysteria & qualiter regno ha[bitu]m
seculi meruit societatem angelorum aquistare in transseptu[m]
ubiq[ue] gestorum eius amita perlens laudes deo reficit
qui gloriosi sui no[n]is pugnac[i]onem karolus v[er]e dignus
& meraculis tam multa q[uod] in morte multiple honorauit
Nam qualiter dictu[m] regnum francorum diuini fuerit in
francia & tota magna ac deuoluta fuerit in Germaniam
Et quis alii sibi fratrem & consanguineum consanguineum
de regno suo extimauit et multa aliquorū regnorū
gesta tanquam imp[er]atori p[re]misso p[ri]ncipe q[uod] multa
de hac ma[n]e diversa & contraria scripta sunt q[ui]nq[ue] vnoq[ue]
reges uel gentes ob amore uel misericordia uel ea[m] ignorauit
nam aliis attribuenteribus q[uod] oia distu[n]ctio leuitud co
mitto nunc reuertendo ad ipsius principale

Ciendū ē ergo q[uod] sanctus karolus magnus imp[er]a
tor de consensu & iuramento romani pontificis or
dnatione & diuinitus inspirata instituit & precepit ut
imp[er]ium Romanorum apud electori canonica p[ri]ncipiū germanorū
imp[er]ium residet nō emi querit suarū dei. S[ed] regnum
ecclie iure heceditatio possidere Considerabis q[uod] ipse
degrator[um] romanorum & germanorum hermine directa linea
pcessisset Et quia p[ro]p[ter]eas p[ri]mogenit[us] p[ri]mo Et ipse ka
rolus sed p[ro]fessor & germanorum auxilia Roma[m]
retinem & eccliam dei de lambaedorū infestatione libe
rasset Sunt autem p[ri]ncipes germanie archiep[iscop]i tre
ueren qui ē archicellaio Gallie archiep[iscop]i Co
lonien archicellaio italicie archiep[iscop]i aquitanien
archicellaio germanie & totius aliamame. Et comes
palatin Treveren a quo olim maior domus dicebat

karolus mag[is]t[er]
p[ro]fessor
imp[er]ator

A qua etiā dignitate progenitores karoli regnent
originem principale Porro q̄ ipē karolus rex francorū
exitit et illud regnum fuerat ad eū ex successione
deuolutū & ad impium ipē etiā fuisse assūptus &
videns q̄ ipē suos heredes dignitates p̄p̄ia de midas
set penitus Statuit igit̄ nūntiando q̄ herico eius
hīcpos consūnit ut francigene nō quoddā regni frā
cor̄s porciōe regē heret̄ deretali semīe uīe heredita
rio successum qui m̄tpab⁹ p̄ip̄om̄ non cognoscet̄
cū v̄ t̄q̄ m̄patoris pateritas ad hōgū uel aliquid
obsequiū nō tenet̄ Hinc regi suo heredi m̄reconcep
tione regni de falcati adiecat̄ Et iā studii phīe
& liberaliū daret̄ q̄ ipē de uile rōna iniūtate p̄p̄i
Et m̄plantauit et ē nota dignū ex dēces ī n̄tū
ordo hoc requirebat ut sic Rōni tanq̄ seniorēs sa
cerdotū sic germani uel franci t̄p̄ lūmoēs m̄pūn
Et ita francigene uel gallici s̄q̄ perspicatores st̄r̄
stūdio dotant̄ Et ut fidem catholica quā rōnorū co
stantia fecim̄ t̄ illā germanorū matnūtias m̄p̄a
lūce teneri p̄cipiat̄ Ut eadem gallicorū arguād
a faciūdū ab omnibus esse tenendā strenuissim̄ rōib⁹
apparet̄ & demonstrat̄ hīc s̄quidem tribus s̄. sacerdo
cio m̄p̄io & studio tanq̄ tribus v̄tutib⁹ v̄ m̄thi
nali & cūali Et iā katholica sp̄ualit̄ viuificat̄ augm̄
tat̄ & regē hīc etiā tribus tq̄ fundamēto p̄icte &
tecto cū etiā mālit̄ p̄ficiat̄ Et ē notandum q̄ p̄ficiat̄
māli v̄mū fundamētu & v̄mū tectū sufficit̄ Sed v̄mū
paries non sufficit̄ Sic sacerdotio v̄na sedes p̄ncipal̄
in rōnorū & studio v̄nis locis p̄ncipalis p̄ficio suffit̄
Sed m̄p̄io quatuor̄ loci p̄ncipalia p̄p̄is s̄t̄ ordinat̄
nonū attributa que s̄t̄ aquisgram̄ arclatum
angriolam̄ & v̄b̄s rōna Student̄ igit̄ rōni et

72

spuales p̄ncipes & seculares quorū nō ē ut h̄c domus m̄
tegra maneat & intacta p̄seuerat Neq; absit p̄ctibus
dissolutis sive ille autypūs uel sui p̄aures d̄rect
aliude q̄ p̄fossū & ḡagēm om̄ni vna ad pastore int̄
ficant Et totū edificiū & singula v̄lare p̄pandoq; Roma
in imp̄i n̄ ruinā ponat vñ atpe p̄notato reges frā
q̄genarū se fecerūt tanq; adignori reges francorū ap
pellari & sic inde tota gallia nomine trahens a regib;
francia v̄lupatiē appella. Eiusm̄ em̄ illa ē tāto sui
ip̄ius amata n̄ ut pp̄io noīe pro gloriē? Nō em̄ gal
licus dicit̄ potest gallite Ego sum gallus & sup̄ re
ges francorū uel hermanorū quod ē tāp̄ a superiori
reges uel imp̄ates romanorū appellari voluit. S.
mam sp̄ces sunt et erāt superiores gallicarū Illi aut̄
qui usq; h̄c temp̄ reges francorū dicebant̄ non se
dicti reges francorū a francis orientalibus qui sunt
hos grossi & incompōti Sed a francis hermanis
qui in hitu exteriori a franciis & in morib; aīo
mais non multū de stordēt. Intendū ē q̄ p̄ post q̄
distessū uel transitiū sū loco aliquib; tib; imp̄a
tores rōz de progenie ip̄ius & de regno francorū & nō
aliude p̄ prop̄e ḡmaie sūt daci. Et q̄logi in multis locis
ille uel ille rex francorū. Si imp̄ator rōz tamē uel
talem filium sibi substituit in imp̄ate hoc totū intelligendū
ē factū fuisse de electione p̄ncipiu & consensu
Postremo vero succēderunt & uindā reges francorū q̄ con
uersi marci p̄auū p̄sumebat saceri imp̄i nō p̄dā
canonica electionē s̄ q̄ iure hereditario possidere & sup̄
eo p̄successione ostendē vñ factū. Ut imp̄atos tales
ad defensionē reip̄ublice honorū & protectionē st̄ē eccl̄e te
pestent. Et mis̄p̄ eccl̄as quas eoz p̄geintores fundauic
erūt & multis possessiōibus & p̄uilegiis dotauant inuident

¶. vii. 7. vacante

¶. i. sayo. snt qusi
z. milia

he. ca. qbi puc
sayo. + tenea
marie ad deo
I. factus denevelat

et turbavit a vestigis prius suorum penitus deviatis pp q pni
cipes germanie electores mpu de dignates dedomo illa
nullu impatorē recipere uel dicere voluerunt Et sic aliquo
q̄e vacabat impūlū ligit p̄dici de facto rex francorū facit
impatorē se vocari hec lambardi sennentes qui olim a
kneolo magno regnī digni te uiste p̄uati sicut & ho
nor impio confisctati adeū se exrect audacia ut s̄ aliquo
reges de facto digerit quos non solū reges sed etiā im
patores nō timuerunt appelle pp quā excellētā q̄mā
grauit̄ excitati sup huius iurisdictione iuris sūt defor
matione sacri lmpy genitale cōlū hucrū n̄ p̄t
pibis et nobilibus Saxome co q̄ ip̄ nobiles degne
francorū orti essent fieri etiā fermorū dñi ip̄e gōtōn
Saxonū potius gladio māli quā spūali ad fidē ep̄i
conuertisset & eos nulla arte uel potēcia in cultu ep̄i
ano contine posset quā certe q̄i fera bestia in regis ad
senia degentilitatis rediret errorem ip̄e de populo
francorū viros eligit catholicos maiores medios &
mōres nūo recte decimilia Et illos in saxoma trans
plantauit distributes eiusd̄ possessiones & trias p̄ut
vna cuod̄ statut & conditio requirebat Et vicesimo
consilium nūm de p̄plo Saxonū transducit in feanīa
in foribz Cuius ibidem etiā detinis & possessionibus
prudebat et sic franci in saxoma fide ep̄i coluerunt
ut saxonēs in feanīa eundē fide colē teneant pp hac
utraq̄ tam sup statu mpu germani a saxonibus tam q̄
suis feibus consilii & auerillu requiredebat Consensu ita
q̄i unani et iulitate concordi decreta existit mit̄ eos
ut ab illa die in antea p̄ncipes saxome ip̄e due &
comes alachie ad impatoris dictiōnē n̄ p̄cipibus
manie interessē teneant Quo facto p̄cesserint ade
lectiōne Et inuicta dei omnipotētē dei gratia Dm̄
I. factus denevelat

heinrici ducis Saxonie In regem Romanum futurum Impa
 torum concorditer elegerunt etiamque magnifice et impro
 se fecerunt regibus et Lombardis super honorum impio
 ppenium silentium imposuit Et quale ipse tunc illam que
 est nosam et rem lotharingia appellavit et tandem
 terra cum tota Alamania regno fecerunt et auctoritate
 pio romano inviuit Et quod multis denobat et honoris
 bus romanis pontificem et ecclesiam dei mytham et cunctam
 sublimauit Et via multis scriptis sufficiens expiavit
 Non oportet hic narrare Porro ab isto ipse prius plu
 emus de domo ducum Saxonie imperatoribz electi conque
 cerunt pro patre heinrici et quoniam successores
 strenuitate et benignitate quia frequenter quo ad ipsi
 fideles et sanctam ecclesiam exercebat Tandem etiam de illa p
 temne reges exierunt qui pro ferocitate et tyrannide
 gibberculo romani impri indignos se fecerunt unde
 factum est ut dominus ducum Saxonie non solum impio
 verum etiam ducatu et omnibus dignitate principatus p
 iusta principii intentione praeceperet archiepiscopus Sigui
 dum Colombe procul nomine sanctam Imperatoris henri
 ci et principii magnitudini ad hoc uolens exequi Saxoniam
 intentauit in exercitu germanorum fideliu[m] suu[m] in tribus
 milibus militum electorum exceptis aemiliis equitibus
 et exercitu pedestri atque non erat nubis Et horum tribus
 annis continuis heinrici quarti ducis prece ottomis Im
 peratoris ultimi de quo decretalis Romanum de elect
 facit mentionem qui antiquorum regem anglie potestate et uribus
 annibat in prouincias ipsum penitus extinxerat manus po
 tenti ducatu Westphalia Et ducatu angarie S' aufer
 rent quos ducatus etiam Colombe usq[ue] in hodiernum
 diem possidet translatu[m] itaq[ue] impio decessibus vere
 ussum heinrici primi Imperatoris in quoque manib[us] sunt

heinrici clutg 2

que sapienter p[ro]p[ter]a
H[ab]eo

rebus q[ui] cypri
sapientia reges

anno 7.
electio e scadu
8' secessit

impium perducentos annos q. omne culpis coegeret
bus Electores votis sua misericordia nobilem de sue
via dictum de stoniss dixerunt per ipsum quodam de
sus successoribus et heredibus in reges eligentes Si
autem dictus fridericus pte uel pno uirtute uel uictio
electoriam meruit nestio Sed hoc stio q ab illo ipse
imperios parvum uel midia opati sit laude dignus uel
vitupio de pleno suo consilio et auxilio pnapum gina
norum ymo p sueuos et Bauaros atqultios alaniros
impium gubernare laborabat Ita ut deinceps non regnum
germanie Thentome seu ror Sed regnum alamare
vulgarit nuncupatur Et ita subserviorum impio ptes
et aucto Impialis augore desit et vehementer decre
ste mcepit eius determinati cum octavo ego relinquo
Gelfis et giblinis disputandam subserviorum nempe
impio haec due s. Gelfi et gibellini partes mceprunt
qui qd' piculose romanum impium leserunt multi pbi
vici ad expniam vidunt Sed hec aditio q sic roman
pontificis in italia secundiores terat impy sic
et germani pncipes in alemania incliores terras regni
s. a suis etatis quoctuq; mo uel titulo conqunt et us
pat Ex quo non est dubium tandem regnum romano et
sacerdotii ab aliis dividim esse quibus diuisi utriq;
desplatio est futura. Unde qualis friderico ultimus
fuerit qd' dñs Gregorius nomine demum filius
petrus destituerunt pthi insinuat d. paullisti capit
de domo impy et denudasti fundameti. Deus et
alongs tempibus vanitatem esse incognitam q de hys
friderici germaniae radie peccatore eminpet frideri
cus nomine qui cleru malamaria et etiam ipsam coniaz
etiaz valde humiliabit et tribulabit vehementer. Ita
scendit q ego audiui aliud deimpro dici vulgare

✓ Iusti et Ippi
caet et Egi
fridu

74

prophetarum ex de karinatis i' desnepe regis karoli & de
domo regni fracie Imperatoris fratris karolus nomine
qui erit princeps & moderata totius Europe ac resol-
uabit impium & etiam Si post illum nullus homo
amplius impabit qui hunc vaticinus amicis
prophetis vult fidem adhaerere Ego si certus
h' rector sive presidet reate & q' iusto dei & reprobare
sibili apt' iuditio ut secundum merita cleri & populi alij etiam
habent adiutorium alii nullum alii vero pro rege trahunt
ad vindictam regorum & exercitum datorum Vlouisse
aut diebus istis prop' impium pacem q' trahit duos
vacauit visitavit deus pletem suam & suscitauit ei
principem serenissim' dnm Rudolphum de habespnes Co
mitem pro basileam eius dictione concordi & coronatione
solempnissim' scut dei gratiam manifestis affuit auctor
& scut etiam impius emotione duri in auxiliu se
subterigit Sed ego ad describenda huius victoriosi
regis magnalia manu retraho quoniam ad hoc me in
sufficiente penitus recognosco Expeditis igit' omni
bus manifestum & ex officia honorum & etiam dei se
vno regnum honorum regnum dei de quo quid regno per
intelligi hoc q' dicit ihesus christus vobis misericordia
datur & necessarium regnum dei Illis aut qui fides &
sp' vanitatis vobis multa omnia sunt impavidis ut
videntes videant & non videant & audientes audiant
& non intelligant Si enim omnia quoniam sicut in hoc
regno dei palam dicent cunctis non solum carnalibus &
spiritibus non intelligunt quoniam ipi peccatis veritate puer
terent in derisionem Cum ergo tantorum ronarum
Imperatorum causa statim etiam deiecit libertatem con
uenient ad memoriam reuocari nunc absq' dubio dix
nun est stupore sed ex proposita deliberatione ul'

alij brachy

h' rete vacante
1 p'

h' auct' eadoly
d' ap' habespnes

industria regie dignitatē memoria de libro videntū
deleret & q̄ salū semel in āno p̄ regē uel regio rōnorū
generalis ord̄ fieret q̄ cīā fieri consuerunt p̄sacerdētis
ac iudeis & vīos hanc magnitudinē rex regi p̄ suo tpe
sibi factā repūz̄ Insip̄ n̄tēgo utrū opōne singulari
cū veritātia audito sic sentire Et ad rectiū v̄lis
etē n̄l comprehendentur expeditat q̄ ut rōnō pontifex
qui p̄tpe fuit dilmāni adhaberit q̄ studiū Gallicoꝝ
in suo vigore floreat ut se uictifret ad confitād̄ hereti
cor̄ uersutis & erroreſ Et ut germānōꝝ impū m
suo honore dilat̄ ad suū mendas gentes & om̄es nati
ones et ut sacerdotiū romanoꝝ in suo robore subp̄sist̄
& fr̄me ad congreſandos filios adamorē & obediēnā
p̄ grās competentes & iusticiā expeditā n̄c ē attēda de
uicor̄ studentiū midis reta ſolutio cū adolescentiōes
& delicatoꝝ de cūctis mūdi p̄tibus mūnī congregati
ſeu ſuos mos ferat Nec cīā condēpnādi ē p̄ ſuſid
Gimānōꝝ ſcaulareis tomēſatio Ipi em̄ ſacerdotiū re
p̄ntat ſamuelis qui licet eſſt ſacerdos m̄ midis offi
ciū exēcabit Ipx cīā rōte elegit in ip̄l' & electū ſor
ſecūn̄ p̄p̄ſiles ſiquid germaie non ſit aliud uicari
qui relata ſyndone midus auſſigit ſed ſūt eius vi
taen̄ qui dixit Dm̄ patut ſi & iuvat & in morte redi
re et in tpe tribulatiōis eduxit glādū & amputauit
ſero p̄ncipis auriculā eius dexterā Non em̄ amputauit
ei peditā ſed auriculā ut ostenderet q̄ ei caput ſidentiſſe
amputaſſet Et ergo hact illi q̄m̄ ad noctē ancille xp̄m
negent tamē frequentez refuerūt foriores nichil ē mori
natū morib⁹is Et ſicut & tempus p̄cas & tempus belli
ſic etiā ſunt homies ad pacem & homies ad bellū deputati
confident loquor Si germānū p̄n̄aces n̄ ſuis fidelib⁹
Impator̄ tamq̄ aduocato etiē fidelit̄ aſſiſtent ſic mitiſib⁹

A

antiquis consuevit hic absydiuio omnis p̄tās contenta
 esset pia tūc non solū gratia sed etiā calder contempsit
 cum egypto dñes m̄se flōnt cantat & letant sed ad
 aquile intuitū silent & fugiunt. Sic om̄s barbare natōs
 aliorū regnorum insignia despiciunt sed rōnos & gemma
 noꝝ aquilas timet nālitz & abhorcent. Insuper nō ē mul-
 ti aduentanda rōnos tuuiū consuetū & sūt q̄ in natū
 discordia quia h̄ic r̄pi p̄ amōrē dn̄andi & h̄īdi sūt dis-
 cordes tamen p̄ grām dei m̄fide katolica tenacissime
 sūt concordes fatoꝝ me imp̄endis ab illoꝝ scriptis
 in quibusdā denuasse & scutip̄ & suis orationib⁹
 credūt veritatē excepisse. Sic ergo nulla puto admis-
 sisse falsitatem petriſ humilit̄ venia de errat.

Etis p̄habili velut ab illo m̄chaudū ē exordio
 verūt̄ codem intende s̄me conclude narrandū
 oī narratis Cū itq; b. petrus aplūs adp̄dicandū
 Gallus st̄e trinitatē fidem rees uiros st̄issimos destinat
 vñ Eutariū valerii et maternū. Et h̄i tres in qua dā
 gallie. Edgit̄ p̄uicia que dñs Ghana p̄uenisset
 accidit ut b. a. maternū muilla q̄ legiā dñi m̄fictus
 moꝝ in corporis Eutariū & valerius tēc comenda
 ea qua dorant via cū magna festinatione ad rebem
 Romanū sūt reuisi. Et dñi st̄ant in p̄uicia s̄i petri di-
 cebat ei p̄e s̄i. Ecce m̄ collega matinus mortuus ē
 et sepultus & quia s̄me tēc absq; tuo mandati p̄
 cedē nō expedit suppliciam ut aliuo loco s̄i nobis ad
 uitias. Et n̄t b. petrus nō ē sic faciend⁹. Si hec
 facta sūt ut manifeste t̄glia dei tēc gentibus ac
 cipite h̄ic decūli meū & ad ad locū sepultū p̄ue
 norūt̄ excahite corporis desepulchro & supponentib⁹
 illi decūli dicite matene in adat̄ tibi xp̄us filius
 dei viui & sc̄na eius petrus a resurgas. Emūctū

S p̄drg

3°

broadus

tibi officiū vmanobistū exequarī sū valerius & eularius
accepto baculo & mandato apli adlegiam v matinū
sepelierūt a die sepulturae quadragesima sūt ē uersi
et facientes sicut p̄ceptat apli dicēdāt axatē māder
tibi xp̄us filius dei viui & filius eius ac̄ quo factō
mox cadare illud quod in sepulchro xl diebus iaci
erat pp̄m recepit & aia corpori sē quīxit & residit aya
terno surrexit & ambulauit cū featibus suis sang
& molimis he signo uiso fere tota illius gūtie pp̄l
glorificabat dñi & dēptus sūt in illa die in noī dñi
m̄i ihū xp̄i multitudo copiosa h̄m Sancti uero euā
valerius & materna ubiq̄ vnitib⁹ & signis ampli
abant fidem xp̄i dāp̄tis gentis in noī eius Sed Euka
xius & valerius infra annos duodecim decesserūt ab
hoc scido regnacri n̄ xp̄o Alterius aut p̄q diem
resurrectiōis vixit annos quadraginta dñi & pp̄lm
Tenerēn Tūtingerēn Colomēn ad fidem xp̄i qūtit
In quibus etiā teib⁹ Cūittatibus a semicircem p
modū trianguli plusq̄ duas magnas dictas di
stantib⁹ vna die solemnit̄ tres missas celebravit
& dñi etiā pp̄lm tenerēn baptizauit tata simul bap
tizauit multitudo confluxit ut bap̄ti oportaret
m̄iuilo qui ciuitate reigat Et tūc belḡis di
cebat Et dñi oleū sanctū desiceret missō celiq̄ oleo
totus ille ciuilius consecratus oleo sacro omnibus
apparebat Et p̄ hoc idem ciuilius m̄o oleum q.
olei via d̄r̄ qui dñm belḡs dicebat Et ab hoc vnuo
Gallia Belligita nomine habet licet alii dicāt ale
poerro n̄i sanctus materna p̄q commissū & officiū
in colonia moret signo pangeliū dato corpus ei⁹
translatū ē ad ciuitatē tenerensem Et baculus d.
pe. n̄i requisitatus fuerat in partē duas ē diuisi

3° missas celeb.
mater

oleum
desiderat

aut pars inferior n̄ corpe pontificis penes Treue
rum superior n̄ penes colomēn ea qua decet r̄uen
seruat. Et ē tā quare roman⁹ Ep̄us baculū nō h̄
pontificalem cr̄icem utiqz b. petrus insp̄ū profectio
transmisit ad germanos.

*re que voī pontif
bambū ad vñ*

Hac igit̄ hystoria quicdā sūt lealit̄ amicida et q̄
dam figurealit̄ amicida e riud aut̄ dignis ē mea
tulo q̄ q̄ b. petrus n̄ rede remanēs p̄ baculū suū
m̄ goemāia fecim mortuū sustinuit. Et multitudē
gentiū h̄m̄ baculi m̄isterio ad fidem xp̄i cōuerit
Sed q̄ p̄ petz apploz p̄ncipē & fundamēti eccl̄e
nisi vegale sacerdotiū intelligim⁹. Et q̄ p̄ baculū
pastoralem p̄ quē pastor sustinatire oīis eccl̄as
adouile reduce & lupus rapax repellit nisi sac̄
imp̄ū. *eccl̄e fidei* sacerdotiale regnū designat̄ per baculū
si quidē pastor sustentat̄ dū romāndz impator &
rena sedemudās p̄tate sumū pontificem & pastorem
oīis qua pot̄ venerati & honore subleriat et exaltat
P̄ baculū etiā oīis eccl̄as adouile reduce & m̄eno mo;
tius resistat̄ dū quicqz xp̄iam p̄is moribus
et siens aut alijz eccl̄ib⁹ a Rom̄ eccl̄ obēna de
uiantes demandato apl̄ico p̄mpatoz māli gladio ad
vniuersitatem fidei reuocare p̄ baculū nisi p̄ lupus ra
pax ceperit̄ dū manū imp̄ū atterit̄. Huc itaqz
baculū b. petrus romanus & antiochensis ep̄us
p̄entazū & valeriu tecumisit ad Galliam Bellicā
dū rōm̄is pontifex p̄ manus magnifici kdeoli ho
manū. Imp̄ū de grecis transalpū m̄germanos h̄
igitur baculi parte inferiorē sed longiorē h̄ eccl̄a
reueneret. Sup̄iorē vero a breviorē eccl̄a Colomēn qz
hicit ciuitas reueneret antiquitate sic longior q̄ Col
omēn multo m̄ ē inferior p̄tate & mito Coloma su

superiori partem battuli tenet quia non solum Colomē Antip
epus Regem romanorū elegerē sed electū p̄ omnibus alijs
principibus tenet⁹ & debet consacrare mihioc romanum ponti
fici p̄ auerent officiū qui regem elect⁹ & conscrat⁹
canonice impatiom̄ consacraret Romānorū.

Manifestum ē igit⁹ ex p̄dictis omnibus q̄ non solum hu
mana p̄lercia ex nat⁹ & rationabilib⁹ causis fit
institutū ymo & antequā fuerat diui reuelatione p̄
signat⁹ ex romanorū imp̄iū m̄fīne seculorū transfor
mā oportuit yermānos Sed de hoc non ē ip̄is glandid
cū tantomagis se ostendat reprehensib⁹ ex eo magis
ip̄is se ab imperatoris obsequio faciūt alienos ymo ip̄i
p̄ sua sup̄biam & desidiam regnū quātud in eis est
vix opp̄mere desistit q̄ eoz p̄ genitores a deo & homib⁹
sanguine p̄ rō numerūt Deus aut̄ omnip̄ns cuiq; p̄
uidentiaq; totū corpus humānum eccl̄ie dispōm̄ Ita dignus
sdom̄ sui voluntate regnū et sacerdotiū & reformatiū
cordare ut pacem habeamus diebus meis in stā etiā et
fides catholicā dilatet⁹ & crescat ad landē & gloriā no
mis pli Cui ē benedictus in seculorū scula Amēz